

Beleidskader muziek-, kunst-, en cultuuronderwijs in Berkelland 2018-2022

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2.	Visie, analyse en ambitie	4
3.	Kader	6
4	Werkwijze en procesbeschrijving	8
5.	Achtergronden van dit Beleidskader	9
	Bijlage	11

1. Voorwoord

Sinds augustus 2013 verzorgt de Stichting Muziek- en KunstWijs voor een periode van vier jaar het muziek-, kunst- en cultuuronderwijs op basisscholen in Berkelland. De Stichting is naast het verzorgen van muziekonderwijs ook actief met projecten met provinciale en/of rijkssubsidies op het punt van kunst- en cultuuronderwijs. De Stichting werkt onder aansturing en toezicht van een stuurgroep van de scholen.

Een goed voorbeeld van wat wij in ons collegeprogramma Veranderende Samenleving, vernieuwd Bestuur (VSVB) bedoelen!

De samenleving is dikwijls veel beter in staat goede oplossingen te bedenken dan de overheid dat 'vanachter een bureau' kan. Met muziek- en kunstonderwijs op de Berkellandse basisscholen is dat ten voeten uit gebeurd...

De huidige beschikking voor Muziek- en KunstWijs is een jaar verlengd en loopt nu door tot en met het schooljaar 2017-2018. Het moment is aangebroken voor herijking van het Beleidskader uit 2011. In nauw overleg met de gemeenteraad zijn we hiervoor een proces gestart dat met dit nieuwe Beleidskader kan worden afgerond.

Uit de discussies voorafgaand aan de totstandkoming van dit Beleidskader (zie in de bijlage het verslag van de raadsbijeenkomst op 11 april jl.) is nog een aantal onderwerpen komen boven drijven dat verband houdt met muziekonderwijs, maar dan wel buiten de basisscholen. Deze onderwerpen zijn eveneens in dit Beleidskader meegenomen.

Dit beleidskader kent een 'omgekeerde volgorde'. We beginnen met het belangrijkste: de analyse, visie en ambitie en de voorgestelde kaders. Daarna 'pellen we af' via de werkwijze/procesbeschrijving naar de achtergronden.

Met dit Beleidskader willen we graag een volgende stap zetten in een succesvol muziek-, kunst- en cultuuronderwijsbeleid in Berkelland!

Namens het college van burgemeester & wethouders,
Joke Pot,
Wethouder Cultuur gemeente Berkelland.

2. Visie, analyse en ambitie

Visie

Jongeren maken in hun leeftijdsfase keuzes die voor de rest van hun leven van groot belang zijn. Dat geldt niet alleen voor de keuze van 'een vak'. Maar dat betreft vaak ook keuzes die met de verdere levensinvulling te maken hebben. Keuze voor natuur, sport, interesses en muziek, kunst en cultuur bijvoorbeeld. De gemeente Berkelland wil mede stimuleren dat de Berkellandse jongeren met zo veel mogelijk van deze belangstellingsvelden in aanraking komen. We doen dit met name via de basisscholen. Zo stimuleren we aanvullend natuurexcursies op scholen, laten we dorpsbökes inrichten en subsidiëren we Muziek en KunstWijs die het muzikale- en culturele deel voor zijn rekening neemt. Maar ook daarna willen we op diverse onderdelen de ontwikkeling van jongeren tot en met 21 stimuleren. In dit nieuwe Beleidskader willen we daarbij extra aandacht leggen op kunst- en cultuuronderwijs.

Analyse

Op het punt van het muziek-, kunst- en cultuuronderwijs op de Berkellandse basisscholen is er in 2011 door de gemeenteraad voor gekozen het initiatief 'in het veld' te leggen. De vraag en behoefte van het kind stond centraal. In dat verband is de scholen de gelegenheid gegeven om samen met hun eigen aanbieder (Muziek en KunstWijs) per school en per jaar maatwerkoplossingen te ontwikkelen. Voorwaarde was wel dat scholen een eigen bijdrage zouden leveren in de vorm van inleg van de zogenaamde CEPO-gelden (Cultuur Educatie Primair Onderwijs) en inzet van de leerkrachten.

In feite 'VSVB avant la lettre'.

Met name gevoed door het enthousiasme van de lokale partners is dit een succes gebleken. Voor wat betreft dit muziekonderwijs is in de afgelopen vier jaar elk nieuw schooljaar door scholen en Muziek en KunstWijs een volgende fase ingezet. Amv +, Amv + extra (er sluiten als 'extra' onder andere muziekpartners aan), Amv + extra en een muziekmarkt waarop leerlingen kennis kunnen maken met instrumenten. En het afgelopen schooljaar 2016-2017 het totale pakket met een leerorkest. Ook voor wat betreft de makelaars- en coachfunctie voor kunst- en cultuuronderwijs zijn we op de goede weg. Maar als het aan het college ligt mag met name het kunst- en cultuuronderwijs een versnelde ontwikkeling doormaken.

'Het veld' geeft zelf aan dat er zeker nog vervolgstappen te zetten zijn. De gemeentelijke subsidie bedroeg de afgelopen vijf schooljaren (incl. 2017-2018): 220.000 euro per jaar. Inmiddels is hier voor 2,5 fte subsidie voor combinatiefunctionarissen bij gekomen (was 1,1).

Sinds 2011 wordt er daarnaast buiten de basisscholen 80.000 euro (+ indexering) per jaar uitgegeven aan het verzorgen van instrumentonderwijs voor harmonie-, fanfare- en brassorkesten (hafabra). De vereniging Berkellandse Muziek Orkesten (Bemo) verdeelt dit geld volgens vooraf gemaakte afspraken onder de 14 leden. 47 % van het muziekinstrumentonderwijs wordt in dit verband vergoed. Dit is historisch gegroeid en er is in 2011 expliciet voor gekozen dit te handhaven. Harmonie-, fanfare- en brassorkesten zijn geworteld in de samenleving en dienen het algemeen belang. Bij volksfeesten zijn ze veelal van de partij. Zij bieden een expliciete meerwaarde voor de samenleving in een kern.

Lessen voor andere instrumenten als piano, gitaar, zang, maar ook instrumenten die in orkesten of andere ensembles worden gebruikt als viool, cello, doedelzak worden dus niet op deze wijze vergoed, omdat ze niet die specifieke meerwaarde hebben in een kern.

Overigens gelden er natuurlijk wel de gebruikelijke subsidies voor de muziekverenigingen.

Wij vragen ons als college af of de expliciete uitzondering voor hofabraorkesten nog wel terecht is. Het criterium dat onderhavige bijdrage alleen gegeven wordt aan orkesten die geworteld zijn in de samenleving kan worden gehandhaafd.

Minstens één gratis optreden in de eigen kern is daarbij een concrete voorwaarde. Maar ook andere dan hofabraorkesten zouden in onze visie voor deze bijdrage in aanmerking moeten komen.

Een ander punt is dat de Bemo de gelden niet uitsluitend aan jeugdigen tot en met 21 jaar besteedt. Ook ouderen maken van de 47% subsidie gebruik. Terwijl we als beleidslijn hanteren dat we Berkellandse jongeren met zo veel mogelijk interesses in aanraking willen laten komen. Om één lijn te trekken kan in de beschikking aan de Bemo komen te staan dat deze situatie in drie jaar dient te worden afgebouwd en dat vanaf 2021 alleen jongeren tot en met 21 jaar de vergoeding nog krijgen.

Ambitie

In 2011 kozen we er voor om Algemene Muzikale Vorming voor ieder kind in het basisonderwijs aan te bieden. Achterliggende gedachte was toen ook al dat muziek maken een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van kinderen, op de gemoedstoestand en ook op de intelligentie. Daarnaast werd geld beschikbaar gesteld voor het makelaar- en coachschap voor kunst- en cultuuronderwijs. Al eerder gaven wij aan dat we de komende periode aan kunst- en cultuuronderwijs extra aandacht zouden willen besteden. Ook de doelgroep is ten opzichte van basisschoolleerlingen nu uitgebreid.

Dit maal willen we de ambitie als volgt formuleren:

'Berkellandse jongeren tot en met 21 jaar en speciale groepen* komen in aanraking met muziek, kunst en cultuur om een bewuste keuze te kunnen maken of, en zo ja hoe ze hieraan een vervolg willen geven door of een instrument te gaan bespelen, te gaan zingen of anderszins een creatieve en kunstzinnige richting in te slaan.'

**Die doelgroepen waarvoor combinatiefunctionarissen tevens werkzaam zijn*

Monitoring

Enerzijds willen we de ontwikkelingen in dit dossier bij de samenleving leggen, opdat er (A) draagvlak is en (B) er oplossingen opborrelen die wij als overheid nooit hadden kunnen bedenken.

Anderzijds willen we graag betrokken blijven bij deze ontwikkelingen en waar nodig en gewenst inspelen op de behoefte.

Er was tot nu toe nog geen monitoringsinstrument voorhanden waar ook de gemeenteraad in werd meegenomen.

Uitgangspunt is dit -op eenvoudige wijze- nu wel te doen.

3. Kaders

Volgens de VSVB-gedachte ligt het inhoudelijk primaat voor muziek-, kunst- en cultuuronderwijs bij 'het veld', met name het onderwijs dat hiervoor Muziek- en KunstWijs heeft opgericht, dat op haar beurt het segnocollectief en de muziekverenigingen ondersteunt.

De te stellen kaders zijn dus enerzijds algemeen. We gaan bijvoorbeeld niet voorschrijven of er op de basisscholen al dan niet muzieknoten moeten worden geleerd. De kaders getuigen anderzijds van onze betrokkenheid. We willen het proces graag volgen en daar waar nodig en wenselijk inspelen op de behoefte.

Kader 1 Ambitie

Berkellandse jongeren tot en met 21 jaar en speciale doelgroepen komen in aanraking met muziek, kunst en cultuur om een bewuste keuze te kunnen maken of, en zo ja hoe ze hieraan een vervolg willen geven door een instrument te gaan bespelen, te gaan zingen of anderszins een creatieve en kunstzinnige richting in te slaan. De komende periode willen we extra inzetten op kunst- en cultuuronderwijs.*

**Die doelgroepen waarvoor combinatiefunctionarissen tevens werkzaam zijn*

Kader 2 Eigen bijdrage scholen

Het aanbod van muzikale en culturele vorming op Berkellandse basisscholen dient te worden gestimuleerd door de bestaande subsidierelatie met Muziek- en KunstWijs voort te zetten onder de bestaande voorwaarde dat (alle) Berkellandse basisscholen meedoen door ook een (financiële) bijdrage te leveren. Zo geven zij aan dat de keuze voor Muziek- en KunstWijs door de scholen gedragen wordt.

Kader 3 Kweekvijver

In de subsidievoorwaarden staan ook elementen over stimulering van toeleiding van Berkellandse basisschoolleerlingen naar (Berkellandse) muziek- en culturele verenigingen (o.a. via de Bemo).

Kader 4 Contractduur/ termijn

De continuïteit vereist een meerjarige relatie met een professioneel ondersteunende partij, in dit geval Muziek en KunstWijs. Hierbij moet rekening worden gehouden met een redelijke afbouwtermijn in het geval er te zijner tijd eventueel met een andere partij in zee worst gegaan.

Kader 5 Ontschotten

Uitgangspunt is het huidige subsidiebudget van € 220.000 per (school)jaar (los van de bijdrage voor de combinatiefunctionarissen). Dit wordt 'ontschot'. Tussen het budget voor Algemene Muzikale Vorming (voorheen 200.000) en kunst- en culturele vorming (makelaars- en coachfunctie, was 20.000) kan dus geschoven worden.

Kader 6 (School)jaarverslag

Een subsidievoorwaarde is dat Muziek- en KunstWijs een kort (school)jaarverslag uitbrengt waarin naast de inhoudelijke en financiële

weergave van de verrichte activiteiten ook staat in hoeverre het in 'Kader 1' gestelde doel is gehaald.

Kader 7 Klanttevredenheid

Tenminste éénmaal per schooljaar wordt op eenvoudige wijze de tevredenheid bij scholen, ouders, leerlingen en overige betrokken partijen gepeild. Een korte weergave van de uitkomst wordt in het (school)jaarverslag van Muziek en KunstWijs opgenomen.

Kader 8 Andere partners

De situatie dat uitsluitend 'hafabra-orkesten' (harmonie, fanfare en brass) 47% van de kosten van instrumentonderwijs vergoed krijgen (80.000 + indexering, achteraf aftrek als er minder is besteed) dient te worden gewijzigd. Nieuw criterium is dat deze extra subsidie geldt voor Berkellandse leden van orkesten die zijn geworteld in de samenleving en het algemeen belang dienen. Bij volksfeesten zijn ze veelal 'om niet' van de partij. Minstens eens per jaar een gratis optreden bij een dergelijke gelegenheid is dan ook een subsidievoorwaarde. Het orkest biedt een expliciete meerwaarde voor de samenleving in een kern.

Kader 9 Alleen jeugd

De beleidslijn is Berkellandse jongeren met zo veel mogelijk belangstellingsvelden in aanraking te laten komen. We stimuleren aanvullend natuurexcursies op scholen, laten dorpsbökes inrichten en subsidiëren Muziek en KunstWijs. Voor lessen instrumentonderwijs maken we dit onderscheid nog niet. Ook voor inwoners boven de 21 jaar worden lessen vergoed. We willen de feitelijke situatie in overeenstemming brengen met de visie in dit Beleidskader. De vergoeding van lessen aan leerlingen boven de 21 wordt daarom in drie jaar afgebouwd. Vanaf 2021 zullen alleen nog lessen aan jongeren tot en met 21 jaar worden vergoed.

Kader 10 Andere partijen

Het heeft onze grote voorkeur dat subsidiëring van instrumentonderwijs blijft lopen via de vereniging Bemo (Berkellands Muziek Overleg) die aan de hand van de gegeven lessen met de leden afrekent. Hiertoe dient Bemo nieuwe (ook niet-hafabra-leden) toe te laten.

Wanneer Bemo hiertoe niet bereid is zal het subsidiebedrag navenant moeten worden aangepast en zal aan niet-Bemo-leden die in aanmerking willen komen voor de 47%-regeling en voldoen aan het in kader 8 geformuleerde criterium (het bieden van expliciete meerwaarde voor de samenleving in een kern) apart subsidie worden verleend.

4. Werkwijze/procesbeschrijving

Vorig jaar vond er in 't Spieker een eerste beeldvormende bijeenkomst met gemeenteraadsleden over muziek- en kunstonderwijs op de Berkellandse basisscholen. Uitkomst van overleg met de gemeenteraad dit voorjaar was dat men graag nog verder zou willen doorpraten over de uitkomsten van de bijeenkomst van vorig jaar. Door drie fractiespecialisten is vervolgens de voorkeur uitgesproken twee belangrijke uitgangspunten nog eens nader met betrokkenen te bediscussiëren.

1. Meer ruimte voor kunst- en cultuuronderwijs
2. Goede aansluiting van muziekonderwijs op muziekverenigingen.

Op 11 april vond deze tweede beeldvormende bijeenkomst plaats. Het programma was als volgt:

- Welkom en toelichting door voorzitter thema-avond Arnold Kion
- 'Aftrap' wethouder Joke Pot incl. korte terugblik op het proces tot nu toe
- Meer ruimte voor kunst en cultuuronderwijs
 - Muziek en Kunstwijs (Rita Rikhof)
 - Afgevaardigden onderwijs (Co van Schaik en Annet Wensink)
 - Vragen en discussie o.l.v. de voorzitter

Korte pauze

- Goede aansluiting van muziekonderwijs op muziekverenigingen
 - Muziek en KunstWijs (Rita Rikhof)
 - Bemo (Alex Zomer)
 - Segno-collectief (Marijke Druif, tevens aanwezig: Gerlien Hilhorst)
 - Afgevaardigden onderwijs (Co van Schaik en Annet Wensink)
 - Vragen en discussie o.l.v. de voorzitter

De bedoeling is aan de hand van een eerste concept van dit Beleidskader tot oordeelsvorming in de raadscommissie te komen waarna besluitvorming in de gemeenteraad kan plaatsvinden.

5. Achtergrond van dit Beleidskader

Bestaand Beleidskader voor algemene muzikale vorming

Op 17 mei 2011 stelde de gemeenteraad het Beleidskader voor algemene muzikale vorming vast.

Onderstaand enige kernpassages uit dit Beleidskader:

'Algemene Muzikale Vorming voor ieder kind op de basisschool'.

Algemene Muzikale Vorming is voor de ontwikkeling van een kind belangrijk. Muziek maken heeft een zeer positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen, op de gemoedstoestand en ook op de intelligentie. Jonge kinderen die muzikales krijgen ontwikkelen een beter geheugen dan leeftijdsgenootjes die hiervan verstoken zijn. Door gezamenlijk musiceren wordt het groepsgevoel en de discipline versterkt, evenals de sociale en emotionele vaardigheden.

De gemeente Berkelland kiest ervoor om Algemene Muzikale Vorming voor ieder kind in het basisonderwijs aan te bieden en heeft hiervoor het onderstaande Beleidskader vastgesteld:

- 1. Er is structureel € 200.000 beschikbaar voor AMV in het basisonderwijs. De vraag (vanuit onderwijs en kind) staat daarbij centraal.*
- 2. Op jaarbasis is € 5.000 beschikbaar voor drama/theater in het basisonderwijs. De vraag (vanuit onderwijs en kind) staat daarbij centraal.*
- 3. Op jaarbasis is € 15.000 beschikbaar voor een makelaarsfunctie Cultuureducatie tussen basisonderwijs en aanbieders van cultuureducatie.*

Het muziekonderwijs heeft als kerntaak het ondersteunen van scholen bij het verzorgen van muziekonderwijs, waarbij geldt dat dit ieder kind van de basisschool bereikt. Doel is het basisonderwijs ondersteunen bij het halen van de kerndoelen muziek. De basisscholen zijn een belangrijke partner bij het realiseren van het maatschappelijke doel. De vraag en behoefte van het kind staat daarbij centraal. Wij willen de scholen de gelegenheid geven om samen met de aanbieder een maatwerkoplossing te maken voor die school en dat jaar.

Ontwikkelingen sinds vaststellen Beleidskader

Tot de dag van vandaag is dit Beleidskader leidend in de uitvoering.

De Stichting Muziek en KunstWijs is gestart in augustus 2013 voor een periode van vier jaar. De basis voor het inhoudelijke programma is in 2011 opgesteld door (toen nog) docenten aan de muziekschool. In eerste instantie bedoeld als programma van eisen voor een aanbesteding onder enkele geselecteerde kandidaten, waaronder de muziekschool zelf. Deze aanbesteding is vastgelopen. In de periode daarna zijn de scholen uitgedaagd de handschoen zelf op te pakken. Zij hebben de stichting Muziek en KunstWijs laten oprichten rondom degene met de inhoudelijke en organisatorische kennis en kunde. Naast muziekdocent ook actief voor

'Cultuureducatie met kwaliteit', 'KunstWijs' en andere projecten met provinciale en/of rijkssubsidies.

De stichting werkt onder aansturing en toezicht van een stuurgroep van de scholen. De stichting heeft geen personeel. Het werk wordt gedaan door kleine zelfstandigen, die een band hebben met de school.

De intentie van de Stichting is dat kinderen in de gemeente Berkelland van groep 1 t/m 8 op dezelfde wijze een uitgebreid, maar ook gedifferentieerd muziekaanbod ontvangen. In de afgelopen vier jaar is elk nieuw schooljaar een volgende fase is ingezet. Amv + (de '+' staat er voor dat dit 'bovenop wat de scholen zelf al doen' wordt aangeboden. Ook de eigen docenten doen volop mee!), Amv + extra (er sluiten als 'extra' onder andere muziekpartners aan), Amv + extra en een muziekmarkt waarop leerlingen kennis kunnen maken met instrumenten. Het gaat dan niet alleen om hout-, koperblazers, slagwerk, snaar- en toetsinstrumenten, maar ook om zang. En het afgelopen schooljaar 2016-2017 het totale pakket met een leerorkest.

"Bureau KunstWijs" is onderdeel van Muziek en KunstWijs en vervult in dit verband een makelaarsfunctie. Bureau KunstWijs is het kennis en expertisecentrum voor kunst- en cultuureducatie en vormt als coördinatiepunt een driehoek met aanbieders en afnemers. KunstWijs stelt samen met de Intern Coördinatoren Cultuur (ICC-ers) binnen de scholen in Berkelland jaarprogramma's op, levert daarbij maatwerk op basis van de vraag en garandeert de kwaliteit van de aanbieders (o.a. het Gelders orkest). Het project 'Jonker Joost' in Ruurlo is in dit verband een mooi voorbeeld.

Door goede samenwerking in de driehoek 'gemeente-scholen-aanbieders' is er veel tot stand gekomen en kwamen er opgeteld over de hele periode 34.836 Berkellandse basisschoolleerlingen in aanraking met het aangeboden programma. In de praktijk is een schoolkind met ongeveer 8 onderdelen in aanraking geweest.

Samenvattend

Het Beleidskader van 2011 had nog een beperkt doel, namelijk: het ondersteunen van scholen bij het verzorgen van muziekonderwijs waarbij gold dat dit ieder kind van de basisschool zou bereiken. Daarnaast was er de opdracht om een makelaars- en coachfunctie voor cultuuronderwijs te realiseren. De scholen kregen daarbij de gelegenheid om samen met de aanbieder een maatwerkoplossing te maken voor die school en dat jaar. Uit het verslag van de beeldvormende bijeenkomst op 11 april blijkt dat dit doel ruimschoots is gehaald.

1-8-2017/jdf

***Aantekeningen bij thema-avond over muziek-
en kunstonderwijs op 11 april 2017***

Aanwezig: diverse raadsleden, wethouder Joke Pot, afgevaardigden van Muziek- en KunstWijs, Bemo, Segnocollectief, Berkellandse basisscholen, belangstellenden, overigen.

0-0

Welkom en toelichting door voorzitter thema-avond Arnold Kion

De voorzitter heet een ieder van harte welkom en leidt de avond in.

'Aftrap' wethouder Joke Pot incl. korte terugblik op het proces tot nu toe

Wethouder Pot refereert aan de beeldvormende bijeenkomst van vorig jaar.

Uitkomst van overleg in het presidium was dat men graag nog verder mee zou worden genomen in de beeldvorming van een jaar geleden.

Met drie fractiespecialisten is de voorkeur uitgesproken hierbij twee belangrijke uitgangspunten nog eens nader met betrokkenen te bediscussiëren.

3. Meer ruimte voor kunst- en cultuonderwijs
4. Goede aansluiting van muziekonderwijs op muziekverenigingen.

De wethouder hecht er zeer aan dat we op dit dossier tot zorgvuldige besluitvorming komen, en onderschrijft het belang van een nadere analyse van de twee genoemde onderwerpen. Wel hebben de scholen aangegeven dat zij voor het schooljaar 2017-2018 graag duidelijkheid zouden hebben over de voortgang van de activiteiten van Muziek en KunstWijs. De roosters voor het komend schooljaar moeten immers binnenkort worden gemaakt. Daarom stelt zij in het college voor de subsidie voor Muziek- en KunstWijs nog een schooljaar door te zetten. Daardoor hebben we tijd genoeg om dit najaar een nieuw Beleidskader voor muziek- en kunstonderwijs aan de raad voor te leggen waarna voor de vier daarop volgende schooljaren een nieuwe beschikking kan worden afgegeven.

DEEL 1

Meer ruimte voor kunst en cultuuronderwijs

De voorzitter geeft over dit eerste onderwerp achtereenvolgens de diverse sprekers het woord.

Muziek en Kunstwijs (Rita Rikhof)

Mevrouw Rikhof vertoont allereerst een korte film over wat Muziek en KunstWijs allemaal doet. Goed is te zien hoe kinderen op hun eigen niveau enthousiast worden gemaakt voor muziek en kunst.

Vervolgens schetst ze de totstandkoming van de Stichting Muziek en KunstWijs in 2013, het initiatief van de scholen, de komst van een stuurgroep en haar aanstelling als kwartiermaker. De intentie van de Stichting is dat kinderen in de gemeente Berkelland van groep 1 t/m 8 op dezelfde wijze een uitgebreid, maar ook gedifferentieerd muziekaanbod ontvangen. Later werd ze algemeen coördinator en was ze tevens belast met de beleidsontwikkeling. Aan de hand van een uitgedeelde overzicht zet ze uiteen hoe van jaar tot jaar een volgende fase is ingezet. Amv + (de '+' staat er voor dat dit 'bovenop wat de scholen zelf al doen' wordt aangeboden. Ook de eigen docenten doen volop mee!), Amv + extra (er sluiten als 'extra' onder andere muziekpartners aan), Amv + extra en een muziekmarkt waarop leerlingen kennis kunnen maken met instrumenten. Het gaat dan niet alleen om hout-, koperblazers, slagwerk, snaar- en toetsinstrumenten, maar ook om zang. En het afgelopen schooljaar het totale pakket met een leerorkest.

Bouwen kost tijd. Maar door goede samenwerking in de driehoek 'gemeente-scholen-aanbieders' is er veel tot stand gekomen en kwamen er opgeteld over de hele periode 34.836 Berkellandse leerlingen in aanraking met het aangeboden programma. Maar de komende jaren wil ze graag doorontwikkelen, komen tot verbreding, verdieping en differentiatie.

Dit in het algemeen. Dan nu over cultuuronderwijs. Bureau KunstWijs is onderdeel van Muziek en KunstWijs en vervult in dit verband een makelaarsfunctie. Bureau KunstWijs is het kennis en expertisecentrum voor kunst- en cultuureducatie en vormt als coördinatiepunt een driehoek met aanbieders en afnemers. KunstWijs stelt samen met de Intern Coördinatoren Cultuur (ICC-ers) binnen de scholen in Berkelland jaarprogramma's op, levert daarbij maatwerk op basis van de vraag en garandeert de kwaliteit van de aanbieders (o.a. het Gelders orkest). Bureau KunstWijs stimuleert en ondersteunt de scholen tevens om mee te doen aan het subsidieprogramma Cultuureducatie met kwaliteit (CMK). De projecten Reizen in de tijd en Pleinkunst, Impuls muziek (v.d. Ende gelden) en cultuur en erfgoedpacten ('Jonker Joost' in Ruurlo) zijn in dit verband voorbeelden. De komende periode zou met name kunnen worden voortgebouwd op de komst van Museum More naar Ruurlo.

Afgevaardigden onderwijs (Co van Schaik en Annet Wensink)

De heer Van Schaik en mevrouw Wensink brengen onder andere de volgende punten in. Cultuuronderwijs gebeurt al sinds jaar en dag op de basisscholen. Maar Muziek en KunstWijs kan helpen het op een hoger plan te brengen.

Echter, er is een verschil. Met muziekonderwijs lukt het prima om met alle acht Berkellandse schoolbesturen op één lijn te komen. Dat mag je best uniek noemen. Maar dat lukt. Kunst- en cultuuronderwijs is iets anders. Een 'christelijke muzieknoot' klinkt niet anders dan 'een openbare-'. De manier waarop cultuuronderwijs wordt gegeven is veel meer ingegeven door het profiel van de school, maar ook de kern waar de school zich bevindt speelt een rol. De behoefte per school verschilt. Het is dus moeilijker om maatwerk te leveren. Het gaat meer om het leveren van een algemeen kader waar afwijkende wensen in passen.

Tenslotte benadrukt de heer Van Schaik nog het belang van continuïteit. Wat je hebt opgebouwd moet je voortzetten. Als je er, ook al is het maar tijdelijk, mee stopt, gooi je heel veel weg. Hij is dan ook erg blij dat de subsidie voor het komend schooljaar binnenkort weer wordt zeker gesteld.

Vragen en discussie o.l.v. de voorzitter

Op een vraag of er budget over is en of er geld van muziek naar kunst en cultuur kan, wordt geantwoord dat er weliswaar voorzichtig begonnen is, om zo een goed beeld te krijgen van wat er binnen het budget mogelijk is. Maar dat voor de gewenste verbreding, verdieping en differentiatie van het muziekonderwijs het huidige daarvoor beschikbare budget minstens nodig is. Eventuele uitbreiding van de activiteiten op het gebied van kunst- en cultuur kan niet uit het muziekbudget.

Waarom is er niet meer van de v.d. Ende gelden gebruik gemaakt?

Hier moet een bepaalde kapitaalfactor van de school tegenover staan, en dat lukt niet altijd.

De voorzitter sluit dit gedeelte en nodigt een ieder uit na een korte pauze weer voor het tweede gedeelte aan te schuiven.

Korte pauze

DEEL 2

Goede aansluiting van muziekonderwijs op muziekverenigingen

De voorzitter verzoekt de diverse sprekers over het tweede onderwerp het woord te voeren.

Muziek en KunstWijs (Rita Rikhof) en Susan Waanders

Mevrouw Rikhof vertelt allereerst hoe scholen verbindingen leggen met de 14 muziekverenigingen die in de school komen om leerlingen kennis te laten maken met de diverse muziekinstrumenten. In het eerder genoemde overzicht staat aangegeven om welke verbindingen het gaat. Vervolgens laat ze wederom door middel van een filmpje zien hoe kinderen gestimuleerd worden met instrumenten kennis te maken door samen muziek te maken. Mevrouw Susan Waanders is docente in dit verband. Zij vertelt over het project waarbij kinderen hun fantasie de vrije loop mogen laten als ze zich voorstellen hoe ze een ruimtereis zouden kunnen maken naar zelfbedachte planeten. Deze fantasie brengen ze vervolgens tot uitdrukking met muziekinstrumenten. Het bijzondere is dat direct in het begin wordt geëxperimenteerd met hoe je je eigen gevoel of fantasie kan omzetten in muziek. Het 'leren spelen en spelend leren' wordt in Berkelland dus al in de praktijk gebracht. Rita Rikhof en Susan Waanders zien zeker doorgroeimogelijkheden voor dit soort muziek ervaringsprojecten die stimulerend werken op de keuze van leerlingen om muziekbeoefening als hobby te kiezen.

Segno-collectief (Marijke Druif)

Mevrouw Druif introduceert het Segnocollectief. Het bestaat uit 27 docenten die op 5 locaties les geven. Er zijn 450 leerlingen waarvan er 230 tevens lid zijn van een muziekvereniging. Er is een goede samenwerking met Muziek en KunstWijs. Ieder heeft zijn eigen specialiteit: Muziek en KunstWijs verzorgt klassikaal muziekonderwijs. Segno werkt individueel met muziekinstrumenten. Maar het werkt ook mee met het programma van Muziek en KunstWijs op de scholen waarbij kennis gemaakt wordt met muziekinstrumenten. Daarbij probeert ze het aantrekkelijk te maken voor de leerlingen en bij hun belangstelling aan te sluiten. Bijvoorbeeld door de keuze van de instrumenten in het leerlingenorkest, maar ook door er eens een rapper bij te halen.

Knelpunten zijn nog wel: het muziekinstrumentarium ten behoeve van het uitproberen door de leerlingen en de beschikbaarheid van leden van muziekverenigingen onder schooltijd.

Tenslotte geeft ze nog eens het grote belang aan van muziek maken. Ze verwijst naar Hoogleraar en neuropsycholoog Erik Scherder die aantoonde dat muziek maken ontzettend goed is voor je brein, het is op alle denkbare manieren levensbevorderend. Eigenlijk zouden kinderen elke week muziekonderwijs moeten hebben. Waarom 80 uur gymnastiekles per jaar en maar 17 uur muziekles?

Overigens is muziek maken op alle leeftijden aan te bevelen. We hebben het nu over leerlingorkesten. Er is ook een seniorenorkest in Berkelland waar zelfs nog een 95-jarige in meespeelt! Muziek maken houdt je brein in conditie!

Bemo (Alex Zomer)

De heer Zomer stelt zich voor. Hij is voorzitter van de Bemo, de koepel namens de 14 zogenaamde 'hafabra-orkesten' (harmonie, fanfare, brassband) in Berkelland (en overigens ook van Crescendo Neede). Hij spreekt een groot compliment uit voor

Muziek- en KunstWijs. De samenwerking is goed. Hoewel er natuurlijk altijd nog zaken beter kunnen.

Ook hij benadrukt het belang van muziekonderwijs:

- Het maakt kinderen slimmer en zet aan tot samenwerken
- Muziek maken verbetert en onderhoudt de verbindingen tussen de linker en de rechter hersenhelft
- Muziek verbindt kinderen en motiveert om te luisteren
- Muziek maakt kinderen creatief

Hij verwijst naar de Canadese professor Susan O'Neill die onderzoek doet naar de invloed van muziek op de ontwikkeling van het kind.

Voor goed muziekonderwijs noemt hij aspecten als: maak leerlingen enthousiast, daag ze uit, maak ze leergierig, laat ze samen muziek maken.

Verbeteringen in het Berkellandse muziekonderwijs zijn wat hem betreft:

- Leer leerlingen op de basisschool noten lezen
- Maak ze bekend met muziekinstrumenten (wat hem betreft natuurlijk liefst hafabra)
- Zoek nóg meer samenwerking met muziekverenigingen
- Wijs kinderen de weg naar het Segnocollectief.

In het algemeen moet er wat hem betreft meer geld en ondersteuning naar het muziekonderwijs.

Vragen en discussie o.l.v. de voorzitter

Er is discussie over de wat scheve verhouding in het faciliteren van lessen hafabra-instrumenten en andere instrumenten als piano, gitaar, cello, viool, zang.

Uitbreiding van lessen komt ter sprake.

Kunnen kinderen van minima nu evengoed muziekles krijgen? Bijzondere bijstand gaat tot €200,- per kind. Een jaar muziekles kost €450,-.

Via www.jeugdcultuurfonds.nl kan met behulp van een tussenpersoon een bijdrage worden verkregen.

Hebben de inspanningen van Muziek en KunstWijs aanwijsbaar effect? Feit is dat het aantal gegeven muzieklessen in den lande afneemt. En dan zitten wij ook nog eens in een krimpgebied. Bij het Segnocollectief blijft het stabiel op zo'n 450.

Tenslotte: 'muziek verbindt mensen', alleen dat is moeilijk in een statistiek uit te drukken.

Sluiting.

De voorzitter sluit de avond. Dit najaar komt er een nieuw Beleidskader voor muziek- en cultuuronderwijs in de gemeenteraad aan de orde waarna weer voor vier jaar afspraken kunnen worden gemaakt. Hij dankt iedereen zeer voor zijn/haar bijdrage en nodigt een ieder nog even uit voor een hapje en een drankje.

12-4-2017/JDF